

*Є.В. Мішенін, д-р екон. наук, проф., А.О. Бондаренко, аспірант,
Сумський національний аграрний університет*

ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ФІНАНСОВОМУ ОБСЛУГОВУВАННІ СІЛЬСЬКОГО НАСЕЛЕННЯ

Забезпечення сільського населення фінансовими послугами знаходиться у ніші, яка є недостатньо інтегрованою у фінансову систему країни. Така ізоляція негативно впливає на ефективність даних послуг, а також на ступінь охоплення клієнтів. Високі трансакційні витрати, які традиційно асоціюються із наданням фінансових послуг сільським домогосподарствам (частково через те, що вони володіють незначними сумами грошей та проживають на територіях із низькою щільністю населення), є причиною, чому більшість представників формального фінансового сектора розглядають мікрофінансову діяльність у сільських регіонах як неприбуткову.

Отже, одним із головних завдань сільського розвитку є зменшення бар'єрів між фінансуванням сільського населення та формальним фінансовим сектором, оскільки існує величезний потенційний ринок для надання роздрібних фінансових послуг сільським клієнтам. Однак очевидно, що фінансові посередники не розглядатимуть сільських клієнтів як потенційний ринок, поки вони не знайдуть шляхи їх рентабельного обслуговування. Це вимагає наявності каналів збуту послуг, які будуть не лише доступними значній кількості сільського населення, але і нададуть можливість здійснювати трансакції при незначних затратах.

У розвинутих країнах широко використовуються технологічні канали "прямих банківських послуг" з низькими затратами. Вони дозволяють обслуговувати трансакцію за ціною, що становить 1/5 вартості роботи касира в банку. Використання сучасних фінансових технологій як каналу для надання фінансових послуг для сільського населення може скоротити трансакційні витрати до такого рівня, що формальні фінансові посередники зможуть рентабельно обслуговувати навіть клієнтів з низькими доходами, що проживають у віддалених регіонах. Оптимізовані і автоматизовані процеси дозволяють фінансовим установам розширювати клієнтську базу, замінюючи людей і філії пристроями у точках продажу тощо.

Працюючи з такими агентами, як місцеві торгові заклади і невеликі мікрофінансові установи, фінансові посередники можуть надавати послуги сільським клієнтам, не маючи при цьому необхідності

створювати дорогі мережі філій. Проте все ще залишаються деякі проблеми, зокрема високі витрати і обмежена наявність існуючих технологічних рішень, сприйняття технології клієнтами, відсутність основної комунікаційної інфраструктури, а також неадекватна політика.

Важко сказати, чи є використання технологічних каналів достатньо прибутковим для того, щоб зробити можливим надання банківських послуг селянам. У цілому використання технологій є прибутковим лише за наявності критичної маси клієнтів та широкого спектра послуг. Ми вважаємо, що найбільш оптимальним технологічним каналом для українських фінансових установ є використання пристроїв у точках продажу (POS). У результаті дослідження ми дійшли висновку, що багато селян не знайомі з процедурами філій банків або відчують дискомфорт, взаємодіючи з працівниками банків та іншим персоналом. На відміну від цього, точки роздрібної торгівлі і поштові відділення часто мають відомий бренд та їм довіряють селяни. На відміну від банківських філій, клієнти можуть використовувати пристрої, розміщені в найближчому поштовому відділенні або точці роздрібної торгівлі, які працюють довше ніж філія банку. Банки розвинутих країн використовують даний технологічний канал, оскільки це набагато дешевше у порівнянні з традиційними методами надання послуг: філії банків є дорогими, оскільки вони вимагають значних інвестицій у персонал, інфраструктуру, обладнання і систему безпеки для зберігання і транспортування грошей і цінностей.

Мішенін, Є.В. Використання інноваційних технологій у фінансовому обслуговуванні сільського населення [Текст] / Є.В. Мішенін, А.О. Бондаренко // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України : збірник тез доповідей X Всеукраїнської науково-практичної конференції (22-23 листопада 2007 р.) : у 2-х т. – Суми : УАБС НБУ, 2007. – Т. 1. – С. 88-89.